

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De veneratione || sanctor[um] libri duo Judoci
Clich-||touei. Neoportue[n]sis. excelle[n]tissi-||mi
Parisiensis academiae Theologi**

Clicthove, Josse

Coloniae, 1525

VD16 C 4211

Præter Christum, & post eum, sacra[m] eius matrem & sanctos, esse &
recte dici nostros mediatores. XI

urn:nbn:de:hbz:466:1-36172

De veneratione Sanctorum.

perbiā. Deniq; q̄re in oīm sc̄tōz p̄coniū canit ecclia catholi-
ca hoc cāticū qd̄ in sacra ponit Apocalypsi: **Laudē dicite deo** Apoca. 19.
n̄ro oēs sancti eius, & q̄ timetis deū pulilli & magni. Si ad an-
gelos b̄tōs, si ad sc̄tōs oēs recte dirigit̄ ex usu scripturæ sacræ,
sermo exhortatorius aut admonitorius, cur nō cōsimiliter ad
eosdē apte diriget̄ oīo n̄ra deprecatoria: quā eodē prorsus mō
audiāt, q̄ p̄cipiunt illas ex scriptura mō adductas ad timorē ac
laudē dei exhortationes. Et si nō sunt orādī sancti, neq; hisce
q̄q; exhortationibus p̄dictis sunt incitādī ad laudes deo p̄sol-
uēdas, qd̄ tñ nemo sanæ mētis dixerit, tātis scripturæ testimo-
nijs cōuictus. Quinimo qd̄ amplius est, in sacris cāticis ad deū
laudādū excitatorijs, habent̄ plerūq; uerba apud sacras literas
ad res prorsus inanimas, audit⁹ & notionis oīno exptes, ut ad
solē, lunā, stellas, montes, & colles. **Vt in cātico triū puerorū**
Hebræoz. B̄ndicite sol & luna dño, b̄ndicite stellæ cœli dño Danie. 3.
& in alijs cōpluribus eiusdē cātici uersibus. **Et in psalmo. 148** Psal. 148.
Laudate eū (sc̄z dñm) sol & luna, laudate eū oēs stellæ & lumē
& in cæteris uersibus sequētibz. Potiore igit̄ rōne, dirigunt̄
oīones n̄ræ deprecatoriæ ad sc̄tōs, sp̄ali auditu p̄ditos, &
intellectuali cognitione. Et q̄ ritū ac usum orādī sc̄tōs impro-
bauerit, eodem prorsus, imo ualentiore iure improbet̄ hęc cā-
tica, in quibus inanimatæ subst̄tiæ excitātur ad dei laudem,
sermone ad eas directo, opus est.

¶ Præter Ch̄m, & post eū, sacrā eius matrē & sanctos, es-
se & recte dici nostros mediatores. **Cap. XI.**

Aliā rursus obiectionē moliunt̄ in nos aduersarij, I
q̄ undecimū occupet locū, hoc mō. **Vnus Chr̄s,** I
est uerus mediator n̄r, p̄ quē accessum habeam⁹ ad I. Timo. 2.
patrē, quēadmodū scribit **B. Paulus ad Timotheū.**
Vnus est (inquit) mediator dei & hoīm, hō Chr̄s Iesus, p̄ quē
itidē tāq; pōtificē nostrū, p̄ces n̄ræ offerāt deo, & acceptabiles
fiāt. Vñ sc̄tā ecclia i cuiusq; suaz orationū sine subnequit. Per
Ch̄m dñm nostrū, aut cōsimilis sniæ particulā, petēs, p̄ illum
supplicationēs n̄ras deo patri acceptas haberi & gratas. Quin-
imo & ipse solus, est mediator, & sufficiēs ad intercedendum
pro nobis, ad uota etiā n̄ra deo offerēda, deniq; ad impetrādū.

LIBER SECVNDVS.

Iohan. 16
Matt. 11. ab eo quicquid petierimus, quod etiam discipulis suis pollicitus est. Si
Act. 4 quod petieritis patrem meum in nomine meo, dabit uobis. qui identidem
 tam benigniter nos omnes ad se inuitat, dicens. Venite ad me omnes qui
 laboratis & onerati estis, & ego reficiam uos. Ad hunc igitur unum
 mediatorum, confugiendum est, quoniam ut inquit Petrus in actibus apo-
 stolicis, non est in aliquo alio salus, neque enim aliud est nomen
 sub caelo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri. Ad
 meritum etiam & uirtutem sacratissimae passionis Christi recurren-
 dum est, quia totus mundus factus est saluus, & non ad sanctos ip-
 sos, qui longe sunt minoris apud deum potestatis ac gradus, quam sit
 ipse Christus. Minus siquidem Christo confidere uidemur, con-
 stituto a deo mediatori, quam praeter ipsum, alios quaerimus me-
 diatores, minorisque censemur eum aestimare quam sanctos, ad quos eo
 praetermisso ac neglecto conuertimur, quod in eius plane uergit
II inhonorationem. **C**eterum huic occurrendum est cauillationi, &
 ingenue fatendum Christum quidem esse primum & summum mediatorum
 nostrum, ac aduocatum apud patrem, ad quem haud dubie primo est
 refugiendum, & ipsum etiam, solum esse mediatorum est admittendum,
 quantum ad communionem naturae cum ipsis inter quos mediator est, cum
 deo scilicet & hominibus, solus enim ipse, uere deus est & homo. Solus
 etiam mediator noster est Christus, quantum ad redemptionis opus,
 pro nobis saluandis expletum, quod sui ipsius oblatione in cruce, pa-
 trem caelestem mundo solus reddidit placatum. Non tamen tribuendum
 est, ipsum solum esse mediatorum, quantum ad supplicandi pro nos-
 tris munus ac officium, quoniam quidem sub eo & cum eo, id muneris etiam
 sancti obeunt atque exequuntur, tanquam secundi (ut ita dixerim) me-
 diatores. Non quidem ex primi mediatoris insufficientia, in eam
 asciti prouinciam patrocinandi pro nobis, sed ex benigna ipsius
 communicatione, qui pro sua incredibili humanitate uoluit & al-
 ios esse secum mediatores, & coopatores ad salutem hominum, ut mul-
 tiplicatis intercessoribus, magis exaudibilis fiat oratio nostra, & fa-
 cilius postulatorum impetratio. Perinde atque in terreni regni cu-
 ria, filius regis plurimum apud patrem potest, ut impetret aliis mune-
 ra. Nihilofecius & proceres regni, post filium regis etiam multum
 habent auctoritatis, ut aliis apud regem sint praesidio, necnon & ipsa re-
 gis mater, cui iusta postulatum, nihil denegabit unquam. Sed nonne sum-
 mi res

De veneratione Sanctorum.

mi regis nri & dei mri, est sacratissima uirgo Maria, regina cę-
lorę & dña angelorę, q̄ in sublimi cęlestis glorię throno, suo
filio assidet proxima, & ab eo impetrat q̄cũq; petierit. In cui³ Reg. 2.
rei typũ ac figurã, scriptũ est de Bethsabee mri Salomonis, cũ
accessit eũ, q̄ppia ab ipso petitura, q̄ positus est thronus matri
regis, q̄ sedit ad dexterã eius. Et dixit ei Salomon. Pete mater
mea, neq; eĩ fas est, ut auertã faciẽ meã. Quis ergo dubitaue-
rit, eã appellare nostrã mediatricẽ apud deũ; q̄ nomenclatura
illã B. Bernardus frequẽter nũcupat, in suis sermonib⁹ ac ope-
ribus, ut eũ in quodã sermone ait de ea. Reuolue diligẽti⁹ euã Bernardus
gelicę historię seriẽ uniuersam, & si qd forte increpatorium
si qd durũ, si qd deniq; signũ uel tenuis indignatiõis occurrit
in Maria de cętero suspectã eã habeas, & accedere uerearis,
Q; si (ut uere sunt) plena magis oĩa pietatis & grę, plena mã
suetudinis & misericordię, q̄ ad eã ptinent inueneris, age grãs ei q̄
talẽ tibi mediatricẽ benigna miseratiõẽ, puiditi q̄ nihil possit
eẽ suspectũ. Hęc Bernar. Sic & cęteri sancti, cęlestis glorię
participes, nri sunt (nõ quidẽ excluso Chro, sed post eũ, & sa-
cro sanctã eius matrẽ) mediatores apud deũ. Neq; prætermis-
so aut neglecto Chro, sed eo pariter, imo p̄cipue inuocato, o-
randi sunt & sancti. ¶ Itaq; ut paucis rei summa p̄stringat, bi-
fariã Chrus, noster ẽ mediator, utpote mediator redẽptionis, III
& intercessionis. Prior quidẽ mediatio, alijs incõmunicabilis
est, & ei uni cõuenit, q̄ tradidit semetipsum in redẽptionẽ pro
nobis. Posterior uero mediatio, illi etiã cõueniens (nã aduoca-
tus est noster apud patrẽ, & interpellat pro nobis, ut in primo
libro abunde iã dictũ est) alijs est cõmunicabilis, & eã benigni Cap. 11
ter cõmunicat mēbris suis, utputa sanctis iã in cęlesti palatio
gloriosis, qui ex hmõ beneuola cõmunicatione sui capitis, etiã
am sunt pro nobis apud deũ mediatores intercessiõis. Ex quo
protinus euadit manifestũ, Chrm longe potiore ac sublimio-
re rōne nostrũ esse mediatorẽ, q̄ sint sancti. qñ quidẽ duplici
modo noster est mediator, redẽptionis inquã & intercessio-
nis. Sancti uero, una dumtaxat ratione, nostri sunt mediatores,
scilicet intercessionis. Verũ ex eo q̄ sancti inferiorem habent
mediationis ad nos sortem ac gradum quam Christus, pariter
& minotẽ.

LIBER SECVNDVS.

& minorē nemo recte collegerit, eisdē nullam ad nos habere mediationis rōnē, neq; eos ullo pacto nros esse mediatores. Si cut & pperā cōficere quispiā anniteret & astruere, nullā eē ar gēti p̄ciositatē aut dignitatē, q̄a eā lōge minorē habeat q̄ aurū aut nullū esse lunæ stellarūve splendorē, q̄ multo sit is inferior, q̄ rutilus solis fulgor. Eodē q̄q; pacto sentiēdū pene est de fiducia, in Ch̄so, & sc̄tis, a nobis h̄nda. Sigdē in Ch̄so collōcāda nobis est fiducia saluatiōis ab ipso obtinēdā, simul & in tercessionis, q̄ & n̄ sit saluator, & dēpcator apud deū patrem. In sc̄tis uero, unica est a nobis cōstituenda fiducia, utpote in tercessionis, ad deū pro n̄ra salute porrigēdā, nō eīm æternam salutē, ab eis ut authoribus, sperare liceat. Maior itaq; (nā gēmina) in Ch̄so, nobis est cōfidētia reponenda, post quē, & in sc̄tis quēpiā cōfidere, nullus recte dānauerit. ¶ Quocirca nō ē improbāda illa fideiū deuotio, q̄ ad uarios sc̄tōs pro diuersis subleuādis defectib⁹ aut corpis aut animi, recurrūt, nūc q̄dem ad hūc pro uno sustollēdo morbo, nūc ad illū pro alio morbo dimouēdo, nūc ad maiorē pro hoc gr̄a dono, nūc ad minorē pro alio munere sp̄uali ipetrādo. Nēpe in ipsa letania, suppli cationeq; sc̄tōꝝ inuocatoria, nō unius tm̄ gradus aut dignitatis recēseni sancti, sed diuersæ cōditionis ac q̄litate, ut inde sumamus argumētum, rōnabili q̄dā uarietate ac multiformitate sc̄tōs eē a deo sapiētissime distinctos, eorūq; cultū, in ordinatissima illa discretiōe ac diuersitate eē seruādū, ut nō negligāt inferioris ordinis sancti, p̄pter reuerētiā solis maioribus exhibēdā. Nēpe ut in huius libri octauo cap. iā dictū est, deus pro sua admirabili sapiētia, sc̄tis ipsis diuersis cōtulit diuersa priuilegia, aut p̄stādā sanitatis cōtra uaria morboꝝ ḡna, aut ipetrādā gr̄a peculiari cōtra mōstra uitioꝝ multiformia, q̄ eluceat in illis admirāda dei sapiētia, multipliciter distribuētis sua mu nera amicis, pro q̄litate ac dignitate ip̄oꝝ, cōspiciatq; ip̄a sc̄tō rū sc̄licissima societas, diuinoꝝ pro hoībus subleuādis dono rū circūamicta uarietatibus. Et quēadmodū cū in terris adhuc uiuēt sc̄ti dei hoīes, p̄ diuersos uaria miraculoꝝ ḡna opatus est dñs, p̄ hos q̄dē, immūdoꝝ spirituū expulsionē, p̄ illos, ceco rū illuminationē, p̄ alios q̄o, mortuoꝝ suscitationē frequētī, quam

De veneratione Sanctorum.

q̄ alia miracula, aut eminētius q̄ p̄ ceteros. Ita p̄ ipsos iā ccele-
stis regni cōsortes, diuersa mortalib⁹ ipartit sanitatū aut gr̄arū
bñficia. **V**t p̄ hūc sc̄m, pestiferæ luis tollit cōtagia, p̄ illū ut
oratorē & deprecatorē, æstū febrilē depellit, p̄ aliū ꝑo, ignis
sacri restinguit incēdia. Ita q̄z p̄ hūc sc̄m a nobis inuocatū, ca-
stitatis largit gr̄am, p̄ illū, māsuētudinis, p̄ aliū ꝑo, patiētię, &
ita de ceteris, prout q̄sq; sc̄tōz, hac aut illa uirtute (cū hic desu-
daret i agone) excellētī⁹ iclaruit, atq; se ip̄suis exercuit. **Cū** ita
q̄z p̄ hos sc̄tōs tāq̄ riuos, exuberātissim⁹ diuīnæ bonitatis fōs, di-
stribuēs unicuiq; put uult, & p̄ q̄s uult, nob̄ suorū donorū fluē-
ta ipartire cōstituerit, haud ab re sc̄tōs ip̄os tāq̄ p̄onos ac me-
diatores nob̄ asciscim⁹ p̄ q̄s diuinorū mūerū p̄ticipes efficiamur

¶ Locos sc̄tē scripture, nō incōcinne plezq; applicari laudi-
bus sc̄tōz in alio sensū, q̄ in q̄ primū sunt cōscripti. **Cap. XII**

Duodecimo, nos hoc telo ipetūt aduersarij. In sc̄tō-
rū ꝑconijs & laudib⁹ decātant ex institutiōe ecclīa-
stica interdū nōnulla, ex sacris l̄ris deprōpta, i alio
prorsus sensū, q̄ in q̄ illa primū sunt prolata. **Exem-**

pli gr̄a. **S**acratissimæ dei m̄ri accōmodat id ex cāticis cāticorū
eulogiū. **T**ota pulchra es amica mea, & macula nō est in te, qd

de ipsa ecclīa **C**h̄ri sp̄osa, ad literā est intelligendū, sicut & illd̄
dictū in **A**pocalypsi. **M**ulier amicta sole, & luna sub pedibus

eius, & in capite eius corona stellarū duodecim, de ipsa ecclīa
ꝑsertim intelligit, & tñ a **B. Bernardo** i qdā sermōe de btā uir-
gine, ipsi sacre uirgini **M**arię accōmodat. **R**ursum illud libri

Sapiētię uerbū. **C**ādor est em̄ lucis æternæ, & speculum sine
macula dei maiestatis, de æterna sapiētia (q̄ dei fili⁹ est) intelli-

gi primū debet, sicut & illud in **E**cclīastico. **A**b initio & añ se-
cula creata sum, & usq; ad futurū sc̄lm nō desinā, & tñ utrūq;

legit atq; cōcinū in laudē gloriose uirginis, in usu ecclīastico
Preterea, ex psalterio cōplura accōmodant sc̄tis cuiusq; ḡnis,

in horis canonicis & missæ officio, q̄ de solo **C**h̄o primū sunt
deprōpta, ac intelligēda. **E**t in epl̄is, ex more ecclīastico in ce-

lebratione missarū, q̄ de sc̄tis fiunt, legi solitis, p̄ multa de ꝑfi-
bus ueteris testamēti dicta, applicant ad sc̄tōs legis euāgelicæ

ꝑter ipsius primi authoris s̄niam, **I**stud aut̄ (inquiūt) magnā in-
ducit cō-

Cant. 4

Apoca. 12

Sapien. 7

Eccle. 24

ducit cō-